Jaka przyszłość szkoły?

Kategoria: Edukacja, Kultura i Sport
Opublikowano: środa, 17, listopad 2010 23:00
Odsłony: 2857

Członkowie Zespołu ds. Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej otrzymali do wiadomości i stosownego wykorzystania opracowany przez Zespół Analiz Oświatowych działający przy Zarządzie Okręgu Pomorskiego ZNP raport „Koszty realizacji zadań oświatowych na przykładzie wybranych jednostek samorządu terytorialnego. Analiza i wnioski".

Najciekawszą jego częścią są postulaty, co do przyszłości funkcjonowania szkół w społecznościach lokalnych. Postulaty te przytaczamy poniżej:

1. Niezbędny jest powrót do idei modernizacji szkoły, jako kluczowego podmiotu - instytucji lokalnej, determinującej jakość lokalnego i w przyszłości globalnego społeczeństwa. Szkoła współczesna – to nie tylko miejsce procesu dydaktycznego ucznia (lekcje). Konieczne jest:
    a. przyporządkowanie szkole jej funkcji wychowawczej i ogólnorozwojowej odwołującej się do potrzeb ucznia (szeroko rozumiane zajęcia pozalekcyjne). Istniejące kompetencje w stosunku do obowiązków nauczyciela wynikające np. z art. 42 KN nie są identyfikowane i nie mogą być obecnie skutecznie egzekwowane bez zaistnienia sporu społecznego. Niezbędne w tym względzie jest opracowanie rozwiązań modelowych, koncepcyjnych na poziomie rozwiązań systemowych – opartych o zdefiniowanie zadań szkoły i obowiązków realizowanych w zależności od liczebności klasy.
    b. urealnienie (zdefiniowanie) zadań szkoły – jako kluczowej instytucji lokalnej – musi przewidywać rozszerzenie oferty edukacyjnej, poprzez otwarcie możliwości kształcenia ustawicznego dorosłych. Szkoła współczesna to podmiot publiczny, mający odpowiadać na potrzeby całej wspólnoty mieszkańców. Współczesne wyzwania cywilizacyjne decydują, iż kształcenie musi odbywać się stale i niezależnie od wieku (nauka języków obcych, informatyka, WOS i inne przedmioty wynikające z potrzeb lokalnych). Szkoła lokalna musi odpowiadać tym wyzwaniom, mając kształcenie dorosłych w zakresie zadań, a nauczyciel godziny realizowane w ramach kształcenia ustawicznego dorosłych – w pensum dydaktycznym. (W siatce godzin można przewidzieć godziny przeznaczone na ten cel w wymiarze 1 godziny na oddział).
    c. ustanowienia zasady, iż ewentualna likwidacja szkoły w danej miejscowości wiąże się z obligatoryjnym obowiązkiem powołania punktu wsparcia dla ucznia (pomoc w odrabianiu lekcji, inne zajęcia), konsekwentnie możliwości korzystania przez ucznia z zajęć pozalekcyjnych w miejscu zamieszkania.
2. Należy przywrócić literalnie wskazany obowiązek prowadzenia corocznej debaty oświatowej na szczeblu lokalnym (negocjacje płacowe) obecnie uchylony i zastąpiony czynnościami arytmetycznymi (art. 30a KN), realizowanymi samodzielnie na poziomie organu samorządowego. Nie ma możliwości ustanawiania lokalnych priorytetów oświatowych z pominięciem udziału wszystkich zainteresowanych środowisk oświatowych, a tym bardziej bez samych nauczycieli. Przywrócenie płaszczyzny dialogu w tym zakresie musi uwzględniać także dyrektorów, organizacje rodziców, a także rady uczniowskie.
3. Organizację przedszkoli i szkół z klasami, O, I, II, III, należy umiejscowić jak najbliżej miejsca zamieszkania i w mniejszych zespołach klasowych. Sprzyjać takiemu rozwiązaniu powinno wprowadzenie wagi na ten poziom kształcenia w podziale subwencji oświatowej, a także określenie zadań nauczycieli prowadzących mniej liczebne klasy.
4. Należy egzekwować rygory związane z zasadami tworzenia aktów prawa, w tym uzasadnień i dokonywania oceny skutków finansowych regulacji w projektach przepisów prawa powszechnego w sferze oświaty (ustawy i rozporządzenia). Dotyczy to w szczególności:
    a. przesłanek faktycznych wskazujących na rzeczywistą konieczność i potrzebę

Phoca PDF

dokonywania określonych zmian. Działanie w tym zakresie nie mogą sprowadzać się do spontanicznej, permanentnej zmiany przepisów oświatowych, podważającej zaufanie obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa,

b. szacunku skutków finansowych, w tym w zakresie zmian podstaw programowych, obciążających i rodziców i nauczycieli, ale też tak oczywistych a pominiętych kosztów, jak te wynikające np. z rozporządzenie MEN w sprawie określenia podstawowych warunków niezbędnych do realizacji przez szkoły i nauczycieli zadań dydaktycznych i opiekuńczych oraz programów nauczania.
Koszty te, w ślad za przepisami Konstytucji RP i ustawy o dochodach JST i powinny być bezwzględnie uwzględniane w zwiększonych dochodach JST – w części oświatowej subwencji ogólnej lub w innej formie skali uzgodnionej w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu,

c. rzeczywistego, a nie deklaratywnego, uzgadniania projektów z partnerami społecznymi i samorządowymi. Uczeń, jego edukacja, a także organizacja pracy szkoły nie może być przedmiotem doraźnych i nieprzemyślanych działań prawodawczych. Występująca relatywizacja warunków w tym względzie skrajnie subiektywizuje rozwiązania systemowe.

5. Niezbędne jest radykalne wzmocnienie systemu diagnozowania uczniów w poradniach pedagogiczno-psychologicznych. W dobie dynamicznego wzrastania zagrożeń cywilizacyjnych w szczególności za wadliwe należy uznać tendencje do zastępowania profesjonalnego wsparcia poradni przez nieprzygotowaną szkołę (ukierunkowaną co do zasady na inne cele), w tym przez nauczycieli przedmiotowych. W tym obszarze nie jest możliwe dalsze rozpraszanie kompetencyjne powodujące również rozpraszanie odpowiedzialności. Należy podkreślić, iż ewentualne skutki wprowadzenia nieprzemyślanych rozwiązań będą w tym wypadku często nieodwracalne. Szkoła winna mieć m.in. prawo do kierowania ucznia na badania, a ewentualny sprzeciw rodziców należy rozstrzygać na drodze postępowania administracyjnego. Szkoła też musi mieć prawo dostępu do orzeczeń w tym zakresie jako realizator lub współrealizator wynikających z nich zaleceń.
6. Należy rozważyć możliwość powiązania systemu pomocy społecznej z sektorem oświaty w części dotyczącej wsparcia dla rodziców w obszarze ich obowiązków wobec własnych dzieci, w tym dotyczących wypełniania obowiązków szkolnych.

Phoca PDF